

Hoogst uitzonderlijke rechtszaak: 1.400 buurtbewoners vragen samen voorschot van 28 miljoen euro voor gezondheidsschade door PFAS

Dinsdag start voor de vrederechter in Antwerpen een proces van 1.400 buurtbewoners tegen het chemiebedrijf 3M in Zwijndrecht. Ze eisen elk een voorschot van 20.000 euro van 3M voor de gezondheidsschade vanwege een hoog gehalte van de stof PFAS in hun bloed. Het is hoogst uitzonderlijk dat zo veel mensen tegelijkertijd naar de vrederechter stappen.

23 februari 2026 om 03:00

Waarom stappen zoveel mensen tegelijk naar de vrederechter?

“Omdat hun leefomgeving en hun lichamelijke integriteit zijn aangetast en omdat ze gezondheidsrisico’s lopen doordat er te veel PFAS in hun bloed zit”, zegt Geert Lenssens, een van de advocaten van de buurtbewoners. 3M is een Amerikaans bedrijf dat in Zwijndrecht decennialang producten met PFAS heeft geproduceerd, bijvoorbeeld voor blusschuim of voor producten die textiel beschermen tegen vlekken. De mensen die nu naar de vrederechter stappen, hebben volgens een onderzoek dat is uitgevoerd door het Agentschap Zorg en Gezondheid, allemaal een hoge concentratie PFAS per liter bloed. Uit internationaal wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er een verband zou zijn tussen PFAS in het bloed en een verstoring van onder meer de immuniteit, de hormonenbalans en cholesterolwaarden.

Is dit de eerste keer dat buurtbewoners naar de rechter stappen tegen 3M?

Nee, in 2023 heeft het gezin van buurtbewoner Kurt Verstraete (55) van de vrederechter gelijk gekregen in zijn claim tegen 3M. De rechter besloot toen dat Kurt, zijn vrouw en hun twee kinderen een voorschot moeten krijgen van samen 2.000 euro (500 euro per gezinslid), onder meer omdat in hun bloed abnormaal hoge hoeveelheden PFAS zijn teruggevonden. De 1.400 buurtbewoners, die allemaal lid zijn van het burgercollectief Darkwater3M, willen nu dezelfde soort compensatie krijgen.

“De buurtbewoners vragen in deze zaak een voorschot van 20.000 euro per persoon”, zegt advocaat Geert Lenssens. “Zij vragen dat de vrederechter oordeelt dat die mensen buur zijn van 3M én dat ze abnormale hinder ondervinden van diverse

soorten PFAS die afkomstig zijn van 3M in Zwijndrecht. Het gaat er hier over dat de buurtbewoners recht hebben op een gezond leefmilieu en op een gezond lichaam. Door de hoge PFAS-waarden in hun bloed, is hun fysieke integriteit aangetast.” Voor de berekening van die 20.000 euro per persoon hebben de advocaten zich laten inspireren door de ‘indicatieve tabel’ die de vereniging van Belgische magistraten heeft opgesteld en die bijvoorbeeld ook bij verkeersongevallen wordt gebruikt.

“We vertrekken vanuit dat principe van 25 euro per dag en vragen dus 20.000 euro provisioneel, omdat het schandaal al sinds midden 2021 is losgebarsten”, zegt Lenssens. “Dat is een voorschot. De bedoeling is dat we pas in een latere fase alle vergoedingen volledig gaan berekenen. Daar is het nu nog te vroeg voor, omdat gezondheidseffecten pas op langere termijn kunnen opduiken.” Samen eisen de 1.400 mensen voor de vrederechter dus een voorschot van 28 miljoen euro van 3M.

Kurt Verstraete en zijn vrouw Isabelle. © Dirk Kerstens

Hoelang zal deze rechtszaak duren?

“Dinsdag (morgen, red.) starten de debatten met het betoog in naam van de buurtbewoners. Woensdag komt 3M aan het woord en donderdag is er tijd voor replieken”, zegt Geert Lenssens. “Daarna zal de vrederechter zijn tijd moeten nemen om een grondig oordeel te vellen.”

De vrederechter heeft in 2023 beslist dat het gezin van Kurt Verstraete 2.000 euro moet krijgen van 3M. Is dat geld al gestort?

“Nee”, zegt Kurt Verstraete. “3M heeft nog geen spontaan aanbod van betaling gedaan.” Zijn advocaat Geert Lenssens wijst erop dat het vonnis nochtans wel al kan worden uitgevoerd. “3M heeft ook nog geen beroep aangetekend”, zegt Geert Lenssens.

Het is misschien wel wat vreemd dat Kurt een voorschot van 500 euro per gezinslid heeft gekregen en zijn burens nu 20.000 euro vragen. “Maar intussen zijn we weer jaren verder, en het gaat ook maar om voorschotten”, zegt Kurt Verstraete. “Voor ons ging het in eerste instantie over het principe. Wij kunnen het dossier op elk moment laten heropenen. Over de bedragen die mijn gezin in de toekomst kan vragen, zullen we op tijd en stond overleg plegen met onze advocaat.”

Geert Lenssens merkt op dat deze zaak ook belangrijk is om verjaring tegen te gaan. “Zodra een buurtbewoner effectief zijn vordering instelt bij de rechter, kan de zaak niet meer verjaren”, zegt hij. “Anders kan dat wel. De bedoeling is ook dat het dossier open blijft, zodat de bewoners de compensatie in een latere fase kunnen begroten door dezelfde rechter. Dat kan bijvoorbeeld als de sanering van de gronden start, als ze hun huis met minwaarde moeten verkopen of als ze ziek worden.”

Geert Lenssens, een van de advocaten van de buurtbewoners. © James Arthur Gekiere

Is 3M eigenlijk al begonnen met de sanering van de vervuilde gronden?

Nee, maar dat zal volgens de openbare afvalstoffenmaatschappij OVAM dit jaar gebeuren. Er wordt een brug aangelegd van 3M in Zwijndrecht die over de E34 loopt, waarop 3M de vrachtwagens kan laten rijden om de vervuilde grond af te voeren. De sanering heeft vertraging opgelopen om verschillende redenen, onder meer omdat er een vergunning moest worden verkregen voor de brug (omdat buurtbewoners niet willen dat de vervuilde grond door de straten wordt afgevoerd), en ook omdat OVAM 3M enkele keren terug naar de tekentafel heeft moeten sturen, omdat hun saneringsplannen door OVAM aanvankelijk als 'onvoldoende' werden beschouwd.

Maar dit jaar zou de sanering dus wel van start gaan. 3M moet de toplaag van de gronden van moestuinen en kippenrennen in de buurt van de fabriek tot een diepte van maximaal 70 centimeter ontgraven en vervangen door propere grond. OVAM zegt op zijn website wel dat zelfs bij een gesaneerde bodem er kans is dat er hoge concentraties aan PFAS zullen zitten in de eieren van de kippen die op de gesaneerde grond rondlopen. OVAM raadt daarom ook na de sanering de buurtbewoners nog aan om onder meer geen eieren van kippen of groenten uit de eigen tuin te eten.